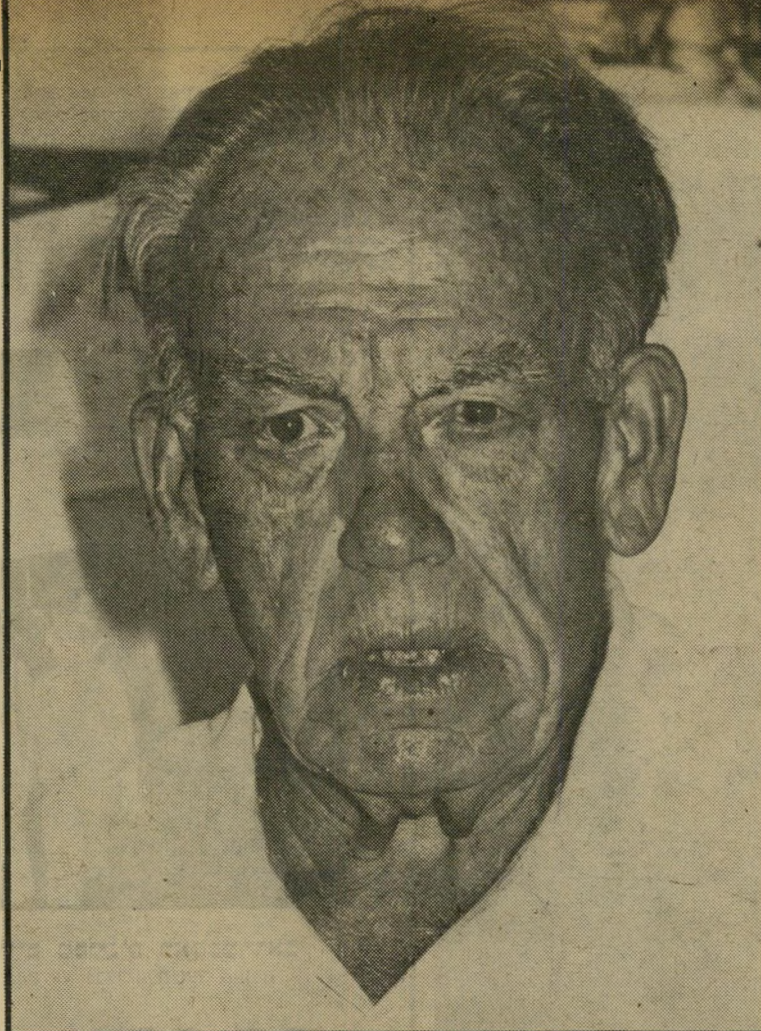

ר יום שלישי השבוע מועברות עצמו-תיו של יוסף לישנסקי אל קבר חייה צה"ל בהר הרצל. אותה נשמה, שנודדה בחייה ובמותה, מגיעה למונתה האחרונה. האם היה יוסף אשם? האם הרג את אבשלום, או הניחו למות מפצעיו ליד רפיח? האם היה נקי מכל חשד? התשובה, כנראה, לא תיודע לעולם, אלא אם תתגלנה עובדות חדשות, שהיו נסתרות עד כה.

אך אם מועבר לישנסקי לקברהעד ואם הכוונה היא לנקות את כתם נילי בהיסטוריה של תולדות ישראל, ואם הזמן מכיפר על חטאים וטעויות שמקורן באהבת ישראל, הרי נותרו עוד שני אנשים שיש להביא גם לנשמתיהם שלום-עד. שני אלה,

מלאכי אהרונוסון: „אבא הואשם לשווא!“

שלושוא ניסו בניהם עד היום להעלות את זיכרם, הם צבי אהרונוסון וראובן שוורץ. צבי אהרונוסון הואשם במשך כל חייו בכך שהיה זה שהעלה את החשדות על יוסף לישנסקי ובכך שהביא לאווירה מתורחה שהתוצאה שלה הייתה נפילת הרשת, וחיסול נילי על-ידי שרשרת רציחות ורצח התאבדות. ראובן, היה האיש שהסגיר את עצמו כדי שקרוביו לא יסבלו. הוא קבור בזכרון-יעקב, ושמו כמעט שאינו נזכר בסיפרי ההיסטוריה, אם כי היה אחד המנהיגים הטובים והמסורים של האירגון. מישפחת אהרונוסון, הסבא פישל הזקן והבנים אהרון, צבי, שמואל (סו), שרה, אלכסנדר ורבקה, התגוררה בזכרון-יעקב. האח הבכור אהרון עסק בנסיונות חקלי-

פחת אהרונוסון אחרי שפגש בבת הצעיריה, רבקה, שהיתה אז כבת 16. רבקה הייתה נערה בלונדית, יפה ושברירית, אשר נשמרה תמיד על-ידי כל בני הבית. כשי אירגנו את נילי שלחו אותה עם אחיה, אלכסנדר, לביירות, ואחר-כך לארצות-הברית כדי שתרחק ממקום הסכנה. האחות הבכירה, שרה, השתתפה עם בני המשפחה בפעילות המודיעינית. היא הייתה אשה כהת שער, נבונה מאד ואמיצה. שרה הייתה נשואה לסוחר תורכי בשם חיים-אברהם, שנשאר לעסוק במיסחר בקושטא.

אל נילי הצטרף יוסף לישנסקי. הוא היה בחור נאה, נמוך קומה, ונהג לנעול מגפיים בעלי עקבים גבוהים על-מנת להגן ביה את קומתו. יוסף חיפש מיסגרת ונדד ממקום למקום. הוא היה יתום מאימו והובא על-ידי אביו בשנת 1896. הם התגוררו במתולה אצל בני משפחה. יום אחד נעלם האב, הבן, יוסף, המשיך לגור במתולה. כשבגר נסע לירושלים ללמוד בסמינר למורים. אחרי חודשים אחדים נרצח בלי כסף והחל נודד.

תחילה הצטרף לשומר. שם זכה בהערות כת חבריו והתקדם בתפקידו. אחרי כשנה התמנה לשומר רוכב. אך זרותו וגנדרנו תו מנעו מאנשי השומר מלקבל אותו כי חבר רישמי. אחרי שלוש שנים עזב. הוא הקים את התנועה, שהיה אירגון שומרים בי מושבים הדרומיים יותר. אך גם אנשי אירגון זה התנכרו לו והוא נאלץ לעזוב שוב.

יוסף היה דמות שנוייה במחלוקת. נשים אהבו אותו וגברים רבים העריצו את עוז רוחו. אך היו גם כאלה שזילזלו בו בשל שחצנותו ואהבת הגינדור שלו. אנשי השומר טענו שהוא חסר שורשים פוליטיים, ולעומתם טענו בהמשך אנשי נילי, ולכן כי ליוסף הכוונה „שומרניקות“, ולכן

אחד מאחרוני מישפחת אהרונוסון טוען: ובכל זאת, לישנסקי אישם!

התרחקו ממנו. הוא דיבר ערבית רווחה ונחשב כידידים של הברואים. כשהתקבל יוסף לנילי נהג לבקר אצל הברואים, ואלה הראו לו את מערכי הציבא התורכי שהיו פרושים במרחבי מיד-בריסיני. יוסף נהג להעניק מתנות יקרות-ערך ולקבל תמורתן סיפורים שהועברו אל נעמן בלקינד, שישב בראשון-לציון, וזה היה מעבירן אל אבשלום פיינברג, שישב בתחנת הנסיונות בעתלית. אבשלום נהג לאותת לספינה הבריטית, וזו קיבלה ממנו מידע שהועבר לאהרון שישב בקאי-היר. אהרון נהג לבדוק את החומר ול-העבירו אחר-כך לידי הבריטים.

האירגון התרחב והלך במידע שהגיע לאנגלים לא היה ערך ממשי רב, מפני שבדרך-כלל הגיע באיחור. אהרון אהרוני-סון שקד על שירותים מפת חצי האי-סיני. משערים שהמפה שהכין היא זו שאיפשרה רה את כניסת הבריטים לסיני ולכיבוש ארץ-ישראל לאחר מכן.

בשלב מסוים נותק המגע בין אנשי נילי לבין אהרונוסון בקאהיר. אבשלום דאג ותיכנן להגיע אליו. תחילה ניסה לעלות על אוניה, אולם נכשל. אחר-כך התחיל לתכנן מעבר דרך מידבר סיני. יוסף ביקש להצטרף אליו.

מספר על כך מלאכי אהרונוסון, בנו של צבי אהרונוסון, מזכרונות ילדותו: „האמת שהיתה ידועה בבית אבא היא שלפני צאת אבשלום לדרך התחנן לפניו אבי וביקש ממנו לא לנסוע, ואם הוא מתעקש, שיסע בלי יוסף. אבא שלי תמיד אמר שהבני דיט היה לישנסקי יהרוג את אבשלום. אני יודע על הסיפור שהוא קינא בו בגלל אהבת שרה, אולם מעולם לא שמעתי את זה בבית. אבא תמיד אמר שמה שיוסף רוצה זה את התפקיד של ראש-הרשת. הוא קינא באבשלום מפני שהיה המנהיג הבלתי-מעורער.“

„יוסף היה איש שאפתן. השומר הקיאו אותו ממנו, גם התנן ברח ממנו. הוא תמיד

איים, שנערכו בתחנת הנסיונות בעתלית. בסיפרי החקלאות הוא נזכר כמדען שגיי-לה את חיסול-הבר. אבשלום פיינברג, גם הוא מזכרון-יעקב השתתף בניסיונות והיה ידידו הטוב של אהרון, על אף הפרש-הגילים שביניהם: אהרון היה אז כבן 38 ואבשלום בן 24.

אחרי פרוץ מלחמת-העולם הראשונה החליטו השניים להקים אירגון שמטרתו לעזור לבריטים במלחמתם נגד התורכים. הם תיכננו הקמת רשת מודיעין וריגול, שתספק מידע מודיעיני וצבאי לכוחות הבריטיים שישבו או בקאהיר. אהרון נייסה ליצור קשר עם קצינים אנגלים. הוא נסע לקאהיר והקים קשר באמצעות אוניה שהפליגה מפורט-סעיד לעתלית. מתחנת

לישנסקי: האם הרג את ד'דו?

הנסיונות שלחוף-הים היו מאותתים לה ומעבירים אליה את המידע שהצטבר. אבי שלום היה הממונה על הרשת בתחומי ישראלי.

הם התחילו לגייס אנשים, בהעדיפם בני משפחה וקרובים מזכרון, שאמינותם לא היתה מוטלת בספק.

„יותר לא נראה את אבשלום“

א הרון היה גבר אדמוני, אגרונום מוכשר מאד, אך אדם שקשה היה להתקרב אליו. לעומתו, אבשלום היה בחור יפה, אוהב שירה, דובר שפות זרות רבות — ביניהן צרפתית וערבית — כל שפה במיבטא הנכון. הוא התקרב למיש-